

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ / του Απόστολου Λακασά - lakasas@otenet.gr

Βαθμός άριστα στο «εξακτινισμένο» Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ο Πρύτανης Στ. Γκρίτζαλης μιλά για τη δραστηριότητα και τις πρωτοβουλίες επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων

Πολυεπίπεδος είναι ο ρόλος του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που προχωρά στην τρίτη δεκαετία του καθώς ιδρύθηκε το 1984. «Εξακτινισμένο» σε έξι νησιά του Αιγαίου καθώς είναι, προσφέρει στην ανάπτυξη των ιδιαίτερα ευαίσθητων περιοχών του ανατολικού Αιγαίου, με δράσεις εξωστρέφειας (π.χ. σταθερή είναι η παρουσία του στα Ποσειδώνια) και επιστημονικό προσωπικό – πάνω από το 70% των αποφοίτων του εργάζεται, και μάλιστα τα τελευταία χρόνια εν μέσω μείωσης της χρηματοδότησης. Το τελευταίο διάστημα καλείται να ανταποκριθεί και σ' έναν άλλο ρόλο: η Μυτιλήνη, η Χίος, η Σάμος, όπου έχει σχολές, δέχονται το μεγάλο κύμα προσφύγων προς την Ελλάδα. Η πρόσφατη αξιολόγησή του ήταν άριστη, όπως λέει ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Αιγαίου Στέφανος Γκρίτζαλης στη συνέντευξη που παραχώρησε στην *Οικονομική*.

Ποια είναι τα προβλήματα ενός περιφερειακού πανεπιστημίου, και δη «εξακτινισμένου» σε έξι νησιά, όπως το Αιγαίο;

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, των έξι νησιών και των δύο γεωγραφικών περιφερειών, από το 1984 μέχρι σήμερα κατορθώνει να αντιμετωπίζει προβλήματα που δημιουργούνται κατά την πολυνησιωτική του λειτουργία, συνδέοντας τις ακαδημαϊκές μονάδες σε ένα πανεπιστήμιο-δίκτυο, αξιοποιώντας τις σύγχρονες τεχνολογίες. Τα προβλήματα στα πολυεδρικά περιφερειακά πανεπιστήμια είναι διαφορετικά, και συχνά εντονότερα από εκείνα στα

μεγαλύτερα αστικά κέντρα. Τα πλέον κρίσιμα σχετίζονται με την απουσία διορισμού προσωπικού, εκπαιδευτικού και διοικητικού, παρά τις πρόσφατες πρώτες προσπάθειες του Υπουργείου Παιδείας. Προβλήματα δημιουργούνται και από την αδυναμία επίτευξης οικονομικών κλίμακας, ενώ μείζονα προβλήματα παραμένουν η πρωτοφανής μείωση της χρηματοδότησης κατά 60% τα τελευταία έξι χρόνια και κυρίως ο γραφειοκρατικός ασφυκτικός διοικητικός εναγκαλισμός από την κεντρική διοίκηση.

Την τελευταία δεκαετία, στα πανεπιστήμια δεν υπήρχε κουλτούρα αποδοχής της ιδρυματικής αξιολόγησης. Ποια είναι η γνώμη σας;

Η αξιολόγηση αποτελεί αναγκαία συνθήκη, όχι με την έννοια του ελέγχου σε τιμωρητική προοπτική, αλλά ως αναπόσπαστο στοιχείο στον αναστοχασμό μιας πορείας για την εξέλιξη του πανεπιστημίου. Και η αξιολόγηση για το Αιγαίο δίνει εξαιρετικά αποτελέσματα. Στην έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης που συντάχθηκε πρόσφατα από επιτροπή επιστημόνων σε ξένα ΑΕΙ, όπως όρισε η Αρχή για την Ποιότητα στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου βαθμολογήθηκε με «Άριστα (Worthy of Merit)», έλαβε μάλιστα «Άριστα» σε 19 από τις 27 ενότητες της έκθεσης – μία από τις υψηλότερες αξιολογικές κρίσεις στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Υπάρχει κάποια πρωτοβουλία για την παρακολούθηση της επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων τους;

Πρόσφατα ολοκληρώσαμε μια εργώδη προσπάθεια, πιθανότατα μοναδική στα πανεπιστήμια της χώρας, με σκοπό την απευθείας επικοινωνία με το σύνολο των αποφοίτων μας από το 1984 μέχρι σήμερα, δηλαδή περίπου 20.000 αποφοίτων προπτυχιακών, μεταπτυχιακών, διδακτορικών σπουδών. Η πρωτοβουλία ήταν αυτοχρηματοδοτούμενη, διήρκεσε ένα χρόνο και τα αποτελέσματα, ανά Τμήμα, είναι εξαιρετικά χρήσιμα: φτάσαμε σε ποσοστό απευθείας επικοινωνίας με το 70% των αποφοίτων. Στην ιστοσελίδα του πανεπιστημίου έχουμε αναρτήσει τα αποτελέσματα, από τα οποία προκύπτει ότι ο βαθμός της σημερινής απασχόλησης των αποφοίτων μας είναι πάρα πολύ ικανοποιητικός, τόσο με απόλυτους αριθμούς όσο και για τον απαιτούμενο χρόνο εύρεσης πρώτης εργασίας: απόφοιτοι προπτυχιακοί εργάζονται σε ποσοστό 71%, απόφοιτοι μεταπτυχιακοί 81%, ενώ απόφοιτοι διδάκτορες 93%.

Στέφανος Γκρίτζαλης

Εκτιμάτε ότι τα ΑΕΙ οφείλουν να αναζητήσουν ιδιωτικούς πόρους; Εξαιτίας της συνεχώς μειούμενης κρατικής χρηματοδότησης, περνάμε σε μοντέλο αυτοχρηματοδότησης των ΑΕΙ;

Στο πλαίσιο όσων ορθώς ορίζει ο συνταγματικός νομοθέτης, θεωρούμε ότι πρέπει να διατηρηθεί και να ενταθεί η χρηματοδοτική ευθύνη της Πολιτείας προς τα δημόσια πανεπιστήμια, στο πλαίσιο των εκάστοτε δυνατοτήτων της εθνικής οικονομίας. Ταυτόχρονα, όμως, τα πανεπιστήμια δραστηριοποιούνται για την αναζήτηση επιπλέον χρηματοδοτικών πόρων από επιλεγμένες πηγές, δεδομένου και του ότι τα περισσότερα πανεπιστήμια δεν διαθέτουν περιουσία από κληροδοτήματα. Κλασικές συμπληρωματικές χρηματοδοτικές πηγές αποτελούν τα έσοδα από διεθνή και εθνικά ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα ανταγωνιστικού χαρακτήρα, από παροχή υπηρεσιών σε τρίτους φορείς, από προγράμματα διά βίου μάθησης κ.λπ., ενώ ιδιαίτερα κρίσιμη παράμετρος είναι η συμμετοχή των πανεπιστημίων σε συγχρηματοδοτούμενα αναπτυξιακά προγράμματα της ΕΕ.

Έχει ανοίξει συζήτηση για συγχωνεύσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πιστεύετε ότι χρειάζονται καταργήσεις και συγχωνεύσεις; Πώς αξιολογείτε την «Αθηνά»;

Με βάση στοιχεία από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2012-2013, η Ελλάδα κατατάσσεται χαμηλά, στην 23η θέση, στην αναλογία ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά 1 εκατ. κατοίκους. Παρόλα αυτά, η οργάνωση του ακαδημαϊκού χάρτη της Ελλάδας είναι μια συζήτηση που πρέπει να ξεκινήσει ουσιαστικά και να υλοποιηθεί με ειλικρινή διάλογο, όχι στην κατεύθυνση αποσπασματικής κατάργησης ή συγχώνευσης Τμημάτων, αλλά στην προοπτική ενός συγκροτημένου εθνικού σχεδίου για τον Ενιαίο Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, κάτι που δεν πέτυχε το σχέδιο «Αθηνά». Το νέο σχέδιο πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις, την ανάγκη να ενισχυθούν τα ιδρύματα ως δομές απελευθέρωσης της αναπτυξιακής δυναμικής του τριγώνου της γνώσης «εκπαίδευση-έρευνα-καινοτομία», λει-

τουργώντας ως βασικοί πυλώνες προώθησης μιας εθνικής προσπάθειας για διαμόρφωση νέας εξωστρεφούς παραγωγικής βάσης και τη λειτουργία βιώσιμου αναπτυξιακού μοντέλου με ανθρώπινο πρόσωπο.

Πόσα χρόνια μετέχει το Παν. Αιγαίου, μέσω του τμήματος Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών, στη Διεθνή Ναυτιλιακή Έκθεση Ποσειδώνια; Σε τι βοηθούν τέτοιες κινήσεις;

Το Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών συμμετέχει επί δεκαπέντε και πλέον χρόνια στα Ποσειδώνια. Αποτελεί χαρακτηριστικό της εξωστρέφειας και της συνεργασίας μας με τις υγιείς παραγωγικές δυνάμεις του τόπου η παρουσία Τμημάτων μας σε ελληνικές ή διεθνείς εκθέσεις και fora. Στόχος του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ακόμη και σε περίοδο κρίσης, είναι η ακαδημαϊκά εξωστρεφής και διεθνοποιημένη ανάπτυξη.

Έχετε καλές σχέσεις με το Συμβούλιο του ιδρύματος, έναν νέο θεσμό που οδεύει προς υποβάθμιση από τη νυν κυβέρνηση; Πώς αξιολογείτε την έως τώρα θητεία του Συμβουλίου σας και πώς θα μπορούσε να βοηθήσει το ίδρυμα;

Σε διοικητικά περιβάλλοντα συνταγματικά θεσμοθετημένων αυτοδιοικούμενων ιδρυμάτων, όπως τα πανεπιστήμια, ο ξεκάθαρος προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων –κυρίως μάλιστα των νεοεισαγομένων– αποτελεί παράμετρο sine qua non για την αποτελεσματική λειτουργία τους. Τα Συμβούλια θεσμοθετήθηκαν πριν από πέντε χρόνια. Σε αρκετές περιπτώσεις το θεσμικό πλαι-

σιο κατακρίθηκε λόγω συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων, κυρίως όμως το πρόβλημα εδραζόταν στο ασαφές θεσμικό τοπίο περιγραφής των αρμοδιοτήτων. Ειδικά το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου Αιγαίου, πράγματι, στο διάστημα της θητείας μου θεωρώ ότι έχει στηρίξει ευθέως τις αποφάσεις της Συγκλήτου και της Πρυτανικής Αρχής, έχει λάβει θετικές πρωτοβουλίες, ενώ οι σχέσεις μας με τα μέλη του είναι σχέσεις ειλικρινούς και αποτελεσματικής συνεργασίας.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου βρίσκεται στα νησιά που δέχονται το μεγάλο προσφυγικό κύμα. Πιστεύετε ότι μπορεί να βοηθήσει ένα ΑΕΙ σε τέτοιου είδους ζητήματα;

Η καθημερινή θέαση ανθρώπων που διασχίζουν τη θάλασσα στη Λέσβο, τη Σάμο, τη Χίο αναζητώντας σωτηρία και ελπίδα ευαισθητοποίησε τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, που δραστηριοποιήθηκαν από την πρώτη στιγμή σε πληθώρα εθελοντικών δράσεων ακαδημαϊκών δομών και τοπικών συλλογικοτήτων. Στο γενικότερο αυτό πλαίσιο, παρουσιάζοντας εμπεριστατωμένη πρόταση για δράσεις υποστήριξης και επιμόρφωσης προσφύγων κατά τη Σύνοδο Πρυτάνεων στη Μυτιλήνη τον Απρίλιο, ολοκληρώσαμε προτάσεις για συστηματική ενεργοποίηση, από κοινού, των ελληνικών πανεπιστημίων με την υποστήριξη του Υπουργείου Παιδείας, προκειμένου να γίνει δυνατή η παροχή προγραμμάτων τυπικής, άτυπης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, προγραμμάτων γλωσσικής προετοιμασίας, καθώς και δράσεις ανάλογου χαρακτήρα, για επιμέρους κατηγορίες προσφυγικού πληθυσμού. ΟΕ